

3^η ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ 2021 – 2027

22/11/2024

Αγαπητοί κύριοι/ες,

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με τη ψήφιση του Κανονισμού 2021/1060 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων, ο Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει αναλάβει, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες Οδηγίες σε σχέση με τα Ταμεία Εσωτερικών Υποθέσεων, την ετοιμασία Έκθεσης Πεπραγμένων ανά ετήσια βάση, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της ως Εθνική Αρχή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Φορέας Ισότητας και Καταπολέμησης των Διακρίσεων, σχετικά με την **εκ των προτέρων** παροχή καθοδήγησης στη Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Ταμείων του Υπουργείου Εσωτερικών, ως Διαχειριστική Αρχή, στη λήψη αποφάσεων ως προς τη συμμόρφωση των Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων

- για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης,
- το Μέσο για τη Διαχείριση των Συνόρων και Θεωρήσεων και
- το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας,

με τις διατάξεις του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και στην ενημέρωση επί της διερεύνησης τυχόν παραπόνων που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο εφαρμογής συγχρηματοδοτούμενου έργου / πρόσκλησης κατά έκαστο έτος αναφοράς.

A. ΤΑΜΕΙΟ ΑΣΥΛΟΥ, ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΎΝΤΑΞΗΣ

Το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ύνταξης αποσκοπεί στην αποδοτική διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και στην υλοποίηση, ενίσχυση και ανάπτυξη της κοινής πολιτικής για το άσυλο και τη μετανάστευση σύμφωνα με το ευρωπαϊκό και διεθνές νομοθετικό πλαίσιο.

Όσον αφορά στα έργα του εν λόγω Ταμείου, δόθηκε προς τη Διαχειριστική Αρχή κατά το έτος 2024, καθοδήγηση σε 14 έργα επί συνόλου 16 έργων που υποβλήθηκαν, δηλαδή το ποσοστό ολοκλήρωσης ανέρχεται σε 87,5%, ενώ κατά το έτος 2023 δόθηκε καθοδήγηση στα ακόλουθα 5 έργα που υποβλήθηκαν και τα οποία περιλήφθηκαν στην 1^η Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων που δημοσίευσε η Διαχειριστική Αρχή στις 8.12.2023.

1. Κέντρο Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων Υπηκόων Τρίτων Χωρών
2. Κέντρο Φιλοξενίας Ευάλωτων Αιτητών Διεθνούς Προστασίας
3. Μαθήματα ελληνικών σε ανήλικους Υπηκόους Τρίτων Χωρών
4. Μαθήματα ελληνικών σε ενήλικες Υπηκόους Τρίτων Χωρών
5. Κέντρα Εξυπηρέτησης Μεταναστών

Σημειώνεται ότι οι **ειδικοί στόχοι** που επιδιώκονται στα πλαίσια του υπό αναφορά Ταμείου αφορούν επιγραμματικά:

α) στην ενίσχυση και ανάπτυξη όλων των πτυχών του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου,

β) στην ενίσχυση και ανάπτυξη της νόμιμης μετανάστευσης και στην προώθηση και

διευκόλυνση της αποτελεσματικής ένταξης και κοινωνικής ενσωμάτωσης υπηκόων τρίτων χωρών·

γ) στην αντιμετώπιση της παράτυπης μετανάστευσης και ενίσχυση της αποτελεσματικής, ασφαλούς και αξιοπρεπούς επιστροφής και επανεισδοχής στις τρίτες χώρες και

δ) στην ενίσχυση της αλληλεγγύης και της δίκαιης κατανομής ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών, μέσω πρακτικής συνεργασίας.

Στα πλαίσια των πιο πάνω αναφερόμενων Στόχων, σημειώνεται ότι τα έργα που έχουν υποβληθεί, έχουν αξιολογηθεί με καταρχάς θετικό πρόσημο καθώς δύνανται να συμβάλουν στην επίτευξη μιας ολιστικής προσέγγισης για τη διαχείριση της μετανάστευσης και της κατ' επέκταση διασφάλισης του ελέγχου στα εξωτερικά σύνορα, στη μείωση των παράτυπων αφίξεων και στην εξασφάλιση ενισχυμένων αξιοπρεπών επιστροφών και κατάλληλης επανεισδοχής, υπό το φως των προνοιών του **Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου**, προς επίτευξη του στόχου για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

(α) Συγκεκριμένα, στα πλαίσια του στόχου για την ετοιμότητα των συστημάτων ασύλου, υποδοχής και μετανάστευσης, διαπιστώθηκε ότι είναι πρωταρχικής σημασίας να διασφαλίζονται οι **απαραίτητοι ανθρωπίνοι, υλικοί και οικονομικοί πόροι και υποδομές** για την αποτελεσματική εφαρμογή των πολιτικών διαχείρισης του ασύλου και της μετανάστευσης. Ενόψει, μάλιστα, της συνεχιζόμενης αυξητικής τάσης στην υποβολή αιτημάτων διεθνούς προστασίας, αναγνωρίζεται ότι η υιοθέτηση γρήγορων και αποτελεσματικών διαδικασιών για εξέταση των αιτήσεων ασύλου και η διασφάλιση της ισότητας, της σαφήνειας και της ασφάλειας δικαίου κατά την επεξεργασία αυτών, επιτάσσει την εξασφάλιση **επαρκούς στελέχωσης, από πλευράς ανθρωπίνων πόρων**, με κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό, προκειμένου να επιτευχθεί η αποτελεσματικότερη και ταχύτερη εξέταση των αιτήσεων και κατ' επέκταση η αποφυγή της κατάχρησης των διαδικασιών ασύλου και η διευκόλυνση παραχώρησης διεθνούς προστασίας στους αιτούντες που πραγματικά το δικαιούνται.

Στα πλαίσια αυτά, τα ακόλουθα **7 έργα** που αποσκοπούσαν στην **ενίσχυση της επιχειρησιακής ικανότητας του εκάστοτε Δικαιούχου**, με την εργοδότηση πρόσθετου προσωπικού, **αξιολογήθηκαν ως θετικά με υψηλή ενωσιακή προστιθέμενη αξία.**

- **ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΣΥΛΟΥ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ**

- **ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΥΚΕ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΡΟΩΝ**

- **ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΑΙΤΗΤΩΝ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΟΦΙΝΟΥ**

- **ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΙΤΗΤΩΝ ΑΣΥΛΟΥ**

- **ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ**

- **ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΟΜΩΝ ΥΚΕ ΓΙΑ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΟΥΣ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ**

- **ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΑΠΟ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ**

Σημειώνεται ότι στην παροχή καθοδήγησης δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην υποχρέωση των αρμοδίων αρχών να λαμβάνουν αποφάσεις, οι οποίες πρέπει να είναι **εξατομικευμένες, σαφώς δικαιολογημένες με νομικούς και πραγματικούς λόγους**, να εκδίδονται γραπτώς και να περιέχουν πληροφορίες σχετικά με τα διαθέσιμα μέσα έννομης προστασίας και τις σχετικές προθεσμίες, ενώ εξίσου σημαντικό είναι οι πληροφορίες αυτές να παρέχονται σε γλώσσα την οποία κατανοεί το ενδιαφερόμενο πρόσωπο, με έμφαση στην παροχή όλων των

αναγκαίων εγγυήσεων για όλους όσους χρήζουν ειδικής προστασίας.

Επιπρόσθετα, υπογραμμίστηκε, στο σύνολο των έργων του εν λόγω Ταμείου, ότι, όλες οι δράσεις που λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο της επίτευξης των στόχων έκαστου έργου/πρόσκλησης, **πρέπει να διεξάγονται υπό συνθήκες πλήρους σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της ακεραιότητας**, καθώς και πλήρους συμμόρφωσης με τη συναφή ενωσιακή νομοθεσία και το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε., **και να είναι παράλληλα αναγκαίες και ανάλογες προς τους επιδιωκόμενους σκοπούς**, λαμβανομένων υπόψη, εν προκειμένω, του δικαιώματος στο άσυλο και ορισμένων εγγυήσεων που πρέπει να τηρούνται σε περίπτωση απομάκρυνσης, απέλασης ή έκδοσης.

Επιπρόσθετα, θεωρήθηκε ως ιδιαίτερης σημασίας, το έργο ενίσχυσης των δομών ΥΚΕ για Ασυνόδευτους Ανήλικους, που αφορούσε στην ανάπτυξη κινήτρων για την παραμονή τους **σε προγράμματα Ημιανεξάρτητης Διαβίωσης**, έναντι των παραδοσιακών δομών στέγασης και φιλοξενίας, προς το σκοπό ομαλής μετάβασής τους στην ενηλικίωση και την κοινωνική ένταξη. Στο πλαίσιο αυτό, υποβλήθηκε εισήγηση για **σύσταση κατάλληλης ομάδας εργασίας**, που να στελεχώνεται από έμπειρο προσωπικό ώστε να ασκεί τους απαραίτητους ελέγχους περιλαμβανομένων και επιτόπιων, και να συμμετέχει ενεργά σε συζητήσεις με τους αρμόδιους φορείς, προς το σκοπό άσκησης αποτελεσματικού ελέγχου και διασφάλισης της ευημερίας μιας εκ των πλέον ευάλωτων ομάδων, αφού ενδεχόμενη παραμονή των παιδιών σε κέντρα διαμονής για μεγάλο χρονικό διάστημα, δεν συνάδει με τα διεθνή πρότυπα, βάσει των οποίων τα Κράτη έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν τη φιλοξενία τους σε χώρους που αρμόζουν για την ηλικία τους, όπως κατοικίες και ανάδοχες οικογένειες.

(β) Στα πλαίσια επίτευξης **του ειδικού στόχου για την ενίσχυση της νόμιμης μετανάστευσης και ένταξης** δόθηκε καθοδήγηση στα ακόλουθα **2 έργα**, τα οποία αξιολογήθηκαν ως θετικά που δύνανται να συμβάλουν στη νόμιμη μετανάστευση εργατικού δυναμικού και στη διευκόλυνση της **ένταξης** των Υπηκόων Τρίτων Χωρών στην αγορά εργασίας και της δημιουργίας ενός πλαισίου **«αυτάρκειας» για τους ΥΤΧ** που διαμένουν στην Κύπρο, ώστε να ενισχυθεί η ικανότητά τους να ζουν ανεξάρτητα.

- **ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ**
- **ΜΑΘΑΙΝΩ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΚΟΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ (ΥΤΧ)**

Μέσα από την αξιολόγηση των εν λόγω έργων, έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στο ότι, είναι απαραίτητο να υιοθετείται ένα προστατευτικό πλαίσιο ειδικά όσον αφορά στις **ευάλωτες οικογενειακές μονάδες** που έχουν φτάσει και εγκατασταθεί στη Δημοκρατία, όπως πολυμελείς ή μονογονεϊκές οικογένειες, ιδίως με ανήλικα παιδιά, που θα εγγυάται την πρόσβαση των ατόμων αυτών στην εκπαίδευση, την εργασία, τη στέγαση και γενικότερα τη σταδιακή ένταξή τους στην τοπική κοινωνία, καθότι η ύπαρξη ενός **υγιούς οικογενειακού περιβάλλοντος** πρέπει να αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την **αρμονική ανάπτυξη της προσωπικότητας κάθε προσώπου**, χωρίς να υφίστανται οποιοδήποτε είδους διάκριση, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 21 του Χάρτη.

Έχει επισημανθεί σε σχέση με τα υπό αναφορά έργα ότι σε όλες τις ενέργειες ή/και αποφάσεις που αφορούν σε παιδιά, πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το **μείζον / υπέρτατο συμφέρον** του παιδιού, σε συμμόρφωση με το άρθρο 24 του Χάρτη,¹ εξασφαλίζοντας την αναγκαία προστασία και φροντίδα για την ευημερία τους, το καταλληλότερο για αυτά επίπεδο διαβίωσης και τη διατήρηση της οικογενειακής τους δομής, για την ουσιαστική ένταξή τους στην κοινωνία και την απομάκρυνση των κινδύνων περιθωριοποίησης και κοινωνικού αποκλεισμού τους.

¹ 1. Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στην προστασία και τη φροντίδα που απαιτούνται για την καλή διαβίωσή τους. Τα παιδιά μπορούν να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους. Η γνώμη τους σχετικά με ζητήματα που τα αφορούν λαμβάνεται υπόψη σε συνάρτηση με την ηλικία και την ωριμότητά τους.

2. Σε όλες τις πράξεις που αφορούν τα παιδιά, είτε επιχειρούνται από δημόσιες αρχές είτε από ιδιωτικούς οργανισμούς, πρωταρχική σημασία πρέπει να δίνεται στο υπέρτατο συμφέρον του παιδιού.

3. Κάθε παιδί έχει δικαίωμα να διατηρεί τακτικά προσωπικές σχέσεις και απ' ευθείας **επαφές με τους δύο γονείς του**, εκτός εάν τούτο είναι αντίθετο προς το συμφέρον του.

Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στα **2 έργα που αφορούν στην παροχή υποστήριξης της λειτουργίας ζωτικής σημασίας Δομών**, που είναι

(α) η Υποστήριξη της Λειτουργίας του Κέντρου Υποδοχής και Φιλοξενίας Αιτητών Διεθνούς Προστασίας στην Κοφίνου, όπου φιλοξενούνται αιτούντες παροχής διεθνούς προστασίας, καθώς και

(β) η Αναβάθμιση / επέκταση συστημάτων Ασφαλείας στον ΧΩΚΑΜ Μενόγεια όπου διαμένουν παράτυποι/ απαγορευμένοι μετανάστες.

Και τα δύο υπό αναφορά έργα, αν και αξιολογήθηκαν ότι συνάδουν με τους στόχους του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης για την θέσπιση ενός αποτελεσματικού συστήματος ασύλου, στα πλαίσια μίας σύγχρονης και ολοκληρωμένης πολιτικής διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών, **εντούτοις τέθηκαν σε αυτά σοβαρές ασφαλιστικές δικλείδες, προκειμένου να αποφευχθούν καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησής τους περιστατικά παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων.**

Στη βάση αυτή, επισημάνθηκε ότι αποτελεί **υποχρέωση της Διαχειριστικής Αρχής να παρακολουθεί την ορθή εφαρμογή των συστάσεων που έχουν δοθεί σε σχέση με τα εν λόγω έργα**, επιφυλασσόμενης και της αρμοδιότητας του Επιτρόπου Διοικήσεως ως Μηχανισμού Πρόληψης των Βασανιστηρίων για διενέργεια επίσκεψης στους εν λόγω χώρους, κατά τη διάρκεια υλοποίησης των έργων, ένεκα της συγκέντρωσης του μεγάλου αριθμού ατόμων και της ευαλωτότητάς τους.

(α) Συγκεκριμένα, όσον αφορά στο **έργο της υποστήριξης της λειτουργίας του Κέντρου Υποδοχής και Φιλοξενίας Αιτητών Διεθνούς Προστασίας στην Κοφίνου**, επισημάνθηκε σε σχέση με τις **υλικές συνθήκες υποδοχής** ότι θα πρέπει, στη βάση του ενωσιακού δικαίου, να εξασφαλίζουν στους αιτούντες επαρκές βιοτικό επίπεδο, το οποίο να διασφαλίζει τη συντήρησή τους και να προστατεύει τη σωματική και ψυχική τους υγεία, σε συμμόρφωση με το άρθρο 1 του Χάρτη για προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και τις κατευθυντήριες οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, οι κακές, ανεπαρκείς και ελλιπείς συνθήκες διαμονής όσον αφορά στην υγιεινή, στη στέγαση και στις υποδομές, καθώς και η απουσία λήψης υπόψιν των διαφορετικών περιστάσεων κάθε προσώπου, περιλαμβανομένων, κατά περίπτωση, της ηλικίας, του φύλου, της κατάστασης της υγείας, προσβάλλουν την έννοια της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και ισοδυναμούν με εξευτελιστική μεταχείριση που αντίκειται στο άρθρο 3 της ΕΣΔΑ και στο άρθρο 4 του Χάρτη.

Παρόμοιες επισημάνσεις έγιναν στο πλαίσιο προηγούμενων τοποθετήσεων της Επιτρόπου Διοικήσεως ως Μηχανισμού Πρόληψης Βασανιστηρίων όπου επισημάνθηκε ότι το επίπεδο των υλικών συνθηκών στο εν λόγω Κέντρο πρέπει να είναι τέτοιο, ώστε να διαφυλάσσεται η αξιοπρέπεια των διαμενόντων, τόσο σε σχέση με τους χώρους διαμονής και την υλικοτεχνική τους υποδομή, όσο και αναφορικά με τις συνθήκες υγιεινής, την ευρύτερη κατάσταση των εν λόγω χώρων καθώς και διασφάλιση των μη υλικών συνθηκών υποδοχής όπως είναι η εκπαίδευση, η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, η επαγγελματική κατάρτιση και η πρόσβαση στην αγορά εργασίας.

Όσον αφορά τη συγκέντρωση στο εν λόγω Κέντρο προσώπων που ανήκουν σε **ευάλωτες ομάδες** όπως οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, τα άτομα με αναπηρίες, οι εγκυμονούσες, οι μονογονεϊκές οικογένειες με ανήλικα παιδιά, τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, τα άτομα με σοβαρές ασθένειες, τα άτομα με ψυχικές διαταραχές και τα άτομα που έχουν υποστεί βασανιστήρια, επισημάνθηκε η ανάγκη ιδιαίτερου χειρισμού και προσέγγισης, ώστε να παρέχεται η κατάλληλη στήριξη, προκειμένου να διασφαλίζεται έμπρακτα η πρόσβασή τους στις διαδικασίες για την τεκμηρίωση της αίτησης διεθνούς προστασίας, ενώ στο πλαίσιο αυτό δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση και στην ανάγκη διασφάλισης της **ορθής και εντός εύλογου χρόνου αξιολόγησης των ειδικών τους περιστάσεων.**

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην υποχρέωση συμμόρφωσης του Δικαιούχου με την διασφάλιση της αρχής της προσβασιμότητας όλων των χώρων, υποδομών, εργαλείων και υπηρεσιών του Κέντρου, **σε άτομα με αναπηρία**, σύμφωνα με το **άρθρο 26** του Χάρτη, βάσει του οποίου κατοχυρώνεται το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρίες να

επωφελούνται μέτρων που θα τους εξασφαλίζουν την αυτονομία, την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή στον κοινοτικό βίο, καθώς και με τις διατάξεις της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες.

Ως εκ τούτου, τονίστηκε ότι πέραν του ότι θα πρέπει οι υποδομές του Κέντρου να είναι προσβάσιμες και οι παρεχόμενες σ' αυτό υπηρεσίες να είναι διαθέσιμες με τρόπο επίσης προσβάσιμο από τα άτομα με αναπηρίες, θα πρέπει ακόμα να διασφαλίζεται ότι λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα για την παροχή **εύλογων προσαρμογών** στα άτομα της κατηγορίας αυτής, εκεί και όπου χρειάζεται, βεβαιώνοντας ότι δεν υπόκεινται σε οποιασδήποτε μορφής σκληρή, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ένεκα της αναπηρίας τους.

(β) Όσον αφορά στο **έργο των αναβαθμίσεων των συστημάτων ασφαλείας του ΧΩΚΑΜ Μενόγειας**, έχει επισημανθεί ότι ο τρόπος συλλογής / απόκτησης / χρήσης / διαχείρισης οποιωνδήποτε προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο του εν λόγω έργου, πρέπει να διενεργείται **κατά τρόπο που να σέβεται το σύνολο των θεμελιωδών δικαιωμάτων, να διεξάγεται κατά τον δέοντα σεβασμό και να είναι παράλληλα αναγκαίος και ανάλογος προς τους επιδιωκόμενους σκοπούς.**

Σημειώθηκε ότι σύμφωνα με τις υποδείξεις της Επιτροπής Πρόληψης των Βασανιστηρίων του Συμβουλίου της Ευρώπης και τα διεθνή πρότυπα, η χρήση της τεχνολογίας στις φυλακές ή/και στους χώρους κράτησης, περιλαμβανομένων και των προαύλιων τους χώρων, δύναται να έχει θετικό αντίκτυπο στην ασφάλεια του προσωπικού και των κρατουμένων και να ελαττώσει τον κίνδυνο κακομεταχείρισης, καθότι η παρουσία καμερών επενεργεί αποτρεπτικά και μπορεί να αποτρέψει τη βία ή άλλης μορφής ανάρμοστη συμπεριφορά, τόσο από το προσωπικό, όσο και από τους υπόλοιπους κρατουμένους. Επισημάνθηκε, ωστόσο, ότι η αδιάκριτη χρήση συστημάτων υψηλής τεχνολογίας σε μόνιμη βάση, και ιδίως η συνεχής παρακολούθηση των κελιών με κλειστό κύκλωμα παρακολούθησης, ενδέχεται να συνιστά σοβαρή παραβίαση του δικαιώματος των διαμενόντων στην ιδιωτική ζωή και ότι θα πρέπει οι αρμόδιες αρχές να σέβονται το δικαίωμα των κρατουμένων για **κατ' ιδίαν συναντήσεις και εμπιστευτικές επαφές με τους δικηγόρους τους,**

μεριμνώντας ειδικά για σχετική **απαραίτητη υποδομή**, διασφαλίζοντας καθ' αυτόν τον τρόπο το απόρρητο της επικοινωνίας δικηγόρου-πελάτη.

Επισημάνθηκε επίσης η υποχρέωση των αρμόδιων εμπλεκόμενων αρχών για **πιστή και απαρένγκλιτη τήρηση των αρχών της αναγκαιότητας, της αναλογικότητας και του περιορισμού του σκοπού συλλογής και χρήσης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα καθώς και του χρόνου πρόσβασης και χρήσης αυτών**, θεσπίζοντας καθ' αυτόν τον τρόπο τις αναγκαίες ασφαλιστικές δικλείδες για την εξασφάλιση των δικαιωμάτων όλων των ενδιαφερόμενων προσώπων.

(γ) Τέλος, όσον αφορά στην **αντιμετώπιση της παράτυπης μετανάστευσης και ασφαλούς και αξιοπρεπούς επιστροφής**, τα ακόλουθα **4 έργα**, στα οποία συμπεριλαμβάνεται και ο Μηχανισμός Παρακολούθησης Αναγκαστικών Επιστροφών, όπου Δικαιούχος είναι το Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως, αξιολογήθηκαν ότι συμβάλουν θετικά στην επίτευξη μιας ολοκληρωμένης και συντονισμένης προσέγγισης για τη διαχείριση των επιστροφών

- **ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΤΥΠΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ**
- **ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ**
- **ΥΠΟΒΟΗΘΟΥΜΕΝΕΣ ΕΘΕΛΟΥΣΙΕΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΥΠΗΚΟΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ**

Κατά την αξιολόγηση των εν λόγω έργων, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην υποχρέωση συμμόρφωσης των δημοσίων αρχών με τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα καθ' όλα τα στάδια της επιστροφής, καθώς και της τήρησης της αρχής της αναλογικότητας κατά την εφαρμογή των μέτρων που λαμβάνονται στο πλαίσιο εκτέλεσης της σχετικής απόφασης επιστροφής, στη βάση της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ, ως αυτή μεταφέρθηκε στο εθνικό δίκαιο, μέσω του περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως Νόμου, προκειμένου οι ενδιαφερόμενοι να **επιστρέφουν με ανθρώπινους όρους και με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειάς τους**, ιδίως σε περιπτώσεις όπου εμπλέκονται **ευάλωτα πρόσωπα**, όπου κρίνεται αναγκαίο να

λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαίτερες ανάγκες των προσώπων αυτών ανάλογων κατηγοριών / ηλικιών.

Στα πλαίσια της καθοδήγησης επισημάνθηκε ότι οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να προχωρούν στις ανάλογες ενέργειες με το **δέοντα επαγγελματικό τρόπο**, έχοντας υπόψη τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Σύμβαση της Γενεύης για τους πρόσφυγες, με έμφαση στο **άρθρο 33**, το οποίο απαγορεύει ρητά την απέλαση ή επαναπροώθηση προσφύγων, των οποίων η ζωή ή η ελευθερία απειλείται στη βάση της φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξης ή πολιτικών πεποιθήσεων, καθώς και τις πρόνοιες των άρθρων **18 και 19 του Χάρτη**, οι οποίες επίσης τονίζουν την **αρχή της μη επαναπροώθησης και της αποφυγής έκδοσης σε κράτος όπου ενδέχεται να υποβληθεί το άτομο σε σοβαρό κίνδυνο επιβολής ποινής του θανάτου ή σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση**.

Κατά συνέπεια, στα πλαίσια εφαρμογής των πιο πάνω άρθρων, οι μαζικές απελάσεις συνιστούν απαγορευμένη πρακτική, η οποία θα πρέπει να αποφεύγεται σύμφωνα και με τις συστάσεις τόσο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσο και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τα οποία επανειλημμένα έχουν καταδικάσει την πρακτική αυτή από τα κράτη μέλη και εξέφρασαν ιδιαίτερη ανησυχία για τις σοβαρές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων που παρατηρούνται ως αποτέλεσμα της εφαρμογής της εν λόγω πρακτικής.

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΠΟΝΩΝ

Δεν έχουν υποβληθεί, κατά το έτος 2024, παράπονα σε σχέση με το υπό εξέταση Ταμείο.